

"He passat de ser missioner in situ a ser missioner on line"

Ds, 9/04/2016 per Catalunya Religió

([Sant Joan de Déu](#)) Aquest més d'abril, l'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu dedica una entrevista al germà **Fernando Aguiló**, responsable del programa d'Agermanament de l'Hospital d'Esplugues amb Sierra Leona. Parla de l'origen i l'evolució d'aquest enllaç i defensa que "tota cooperació ha de comptar amb el coneixement local, la gestió local i la cultura local, si vol ser eficient". I recorda el temps de viure la guerra civil a Mabesseneh -"on vam estar vivint en zona de ningú i convivint entre els dos bàndols enfrontats"- quan encara no havia hagut de tornar per malaltia. Avui, com a missioner a distància, subratlla també que "l'ebola ha estat un duríssim cop per als tres països afectats" referint-se a Guinea Conakry, Libèria i [Sierra Leone](#).

Podeu llegir l'entrevista a continuació:

Com neix la idea d'orientar la teva vocació cap a Àfrica i quina ha estat la teva experiència allà?

Des que vaig entrar a l'Orde sempre vaig tenir latent la idea d'anar algun dia a les missions. Així que quan el germà **Ramon Ferreró**, llavors Provincial, em va proposar estudiar medicina per anar a l'Àfrica no m'ho vaig pensar dues vegades, vaig acceptar immediatament. Vaig estudiar la carrera amb aquest objectiu.

La meva primera experiència a l'Àfrica va ser un estiu al Senegal, sent estudiant de quart de medicina, i en acabar la carrera universitària vaig estar uns mesos a Sierra Leone on em va captivar tant la població local, com les possibilitats de treballar en aquell Hospital. Vaig tornar a Barcelona amb dos objectius: ampliar coneixements en el camp obstètric a l'Hospital Matern Infantil d'Esplugues i aprendre anglès.

La meva estada a l'Àfrica sempre ha estat lligada a Sierra Leone, per la qual cosa els meus llaços afectius amb l'Àfrica són totalment sierraleonesos. La meva estada a Sierra Leone va de finals de 1982 a finals de 2001, quan vaig haver de tornar definitivament per malaltia.

La meva tasca allà va ser fonamentalment quirúrgica. Vaig haver d'aprendre les tècniques quirúrgiques sobre la marxa en part vaig ser autodidacta i en part gràcies al pas per l'Hospital de cirurgians com el doctor **Raúl Liborio** (Manresa), el doctor **Isidre Claret**, el doctor **José María Ribó**... que em van ajudar a agafar experiència, a aprendre tècniques i a depurar les meves habilitats quirúrgiques.

Voldria fer especial menció aquí als han estat els dos grans pilars de l'Hospital de Mabesseneh: el germà **Ricard Botifoll** i el germà **José María Perez**. L'Orde es va fer càrrec d'un petit Hospital als afores de Lunsar, a la població de Mabesseneh en 1967. És a dir, que el proper any, el 6 de gener es celebrarà els 50 anys de la presència de l'Orde a Sierra Leone.

El final de la meva etapa va estar marcada per la guerra civil i per l'inici de la meva malaltia. La guerra civil va assolir el país des de 1991 a 2001, encara que a Mabesseneh ens va afectar de manera especial des de 1995 a 1998, on vam estar vivint en zona de ningú i convivint entre els dos bàndols enfrontats: l'exèrcit governamental i l'exèrcit rebel del FRU (Front revolucionari Unit). El 1998 l'Hospital va haver de tancar-se dues vegades, però continuem la nostra presència al país, al Lungi, prop de l'aeroport del país, on vam obrir diverses clíniques per atendre la població desplaçada pel conflicte bèl·lic. L'Hospital de Mabesseneh va poder obrir-se el juny de l'any 2002.

La teva vida continua sent l'Àfrica i ara, encara que no estiguis físicament allà, la teva aposta segueix sent l'Hospital de Lunsar on tants anys has passat. D'on sorgeix la idea de l'Agermanament de l'Hospital Maternoinfantil amb el de Sierra Leone?

Penso que l'experiència d'estar en contínua tensió pel treball, l'experiència de la guerra civil que va estrènyer més els vincles de l'amistat amb la gent i la fragilitat per una malaltia fruit d'un accident laboral han marcat la meva vida i en comptes de tancar una etapa, he buscat la manera més adequada per seguir present d'alguna manera a Mabesseneh amb les meves noves circumstàncies i possibilitats. La idea de l'Agermanament m'ha donat aquesta oportunitat, la de [seguir treballant per Sierra Leone](#). He passat de ser missioner "in situ" a missioner "on line", amb visites curtes a Mabesseneh per introduir, fomentar i promoure la cooperació entre els dos Hospitals.

La idea dels Agermanaments va néixer en un capítol general de l'Orde a Roma 2004, on es va demanar als diferents centres de l'Orde dels països desenvolupats que estrenyessin llaços amb els centres de l'Orde dels països menys desenvolupats.

L'Agermanament entre l'Esplugues i el de Mabesseneh ha estat en certa manera fàcil, ja que existia un vincle previ amb Sierra Leone des de l'antic Hospital Sant Joan de Déu de Les Corts. D'allà va sortir la primera comunitat de germans a Sierra Leone i es van iniciar, ja des d'Esplugues, estades curtes de cirurgians, ortopedes i altres professionals que han donat suport tant professional com econòmicament. L'Agermanament ens ha ajudat a reorganitzar aquestes accions

esporàdiques i canalitzar-se en un projecte de cooperació comú i estable.

De quina manera interactueu? Ens agradaria saber què aporteu a l'Àfrica però també el que l'Àfrica aporta al vostre equip. L'epidèmia de l'ebola haurà estat una prova difícil de superar en aquest flux de treball.

Des del Programa d'Agermanament creiem que l'important és el concepte de cooperació. Si busquem la definició de cooperació en el diccionari de la Reial Acadèmia Espanyola veiem que la defineix com "un obrar juntament amb un altre o altres per a la consecució d'un fi comú".

Aquesta definició ens dóna un mitjà i un objectiu: el mitjà és treballar juntament amb el personal local amb l'objectiu comú de desenvolupar l'Hospital de Mabesseneh. Això ha d'estar ben clar, doncs per desgràcia molts programes de desenvolupament es planifiquen des d'Europa sense la intervenció local o el que pot ser encara pitjor... relegant les seves aspiracions i deixant-los en beneficiaris passius. Tota cooperació ha de comptar amb el coneixement local, la gestió local i la cultura local, si vol ser eficient.

Els objectius que volem aportar són des del treball conjunt amb el personal local, millorar l'assistència, promoure la formació dels professionals locals, millorar les seves infraestructures i equipament mèdic, i fomentar l'ús racional dels recursos de què disposen.

I els que des d'allà ens aporten: l'oportunitat de conèixer altres realitats i necessitats que tenen molts països en vies de desenvolupament, en concret Sierra Leone. Treballar conjuntament amb el personal local i veure les seves necessitats ens ajuda a adequar millor els programes, la formació i acomodar els mitjans a la realitat concreta del centre, però al mateix temps, és també formació per als nostres propis professionals (s'han fet articles, presentacions, comunicacions i pòsters per a diferents revistes i congressos mèdics). Vivim cada vegada més en un món global on el flux migratori per les raons que siguin fa que patologies pròpies de zones tropicals es puguin veure a casa nostra.

El Programa d'Agermanament té també com a fi propi promoure la solidaritat entre els nostres propis professionals a l'Hospital de Sant Joan de Deu.

El brot de l'epidèmia de ebola ha estat un duríssim cop per als tres països afectats (Guinea Conakry, Libèria i Sierra Leone). Països amb unes infraestructures sanitàries molt deficientes que desconeixien la malaltia i la forma de fer-li front el que va facilitar tant la seva expansió com la durada del brot.

A Sierra Leone i en concret en el nostre Hospital [va ser devastador](#), dos tancaments del centre per afectació del personal, la pèrdua de dotze professionals i entre ells el nostre apreciat germà **Manuel García Viejo**, que era el nostre gran referent en el programa d'Agermanament a l'Hospital de Mabesseneh, sent un gran suport, tant en la introducció al país, com en el coneixement de la realitat local, donant suport professional com a suport anímic en els moments d'impotència causats més per manca dels recursos necessaris que per desconeixement, als nostres cooperants.

Durant la crisi d'ebola no vam poder enviar professionals, el nostre suport es va centrar en buscar recursos per ajudar-los a fer front a l'epidèmia, amb les millors

garanties. Quan al final vam aconseguir permís per viatjar el març de 2015, ens va sorprendre veure com estava afrontant l'epidèmia l'Hospital: el seguiment dels protocols, les mesures de seguretat tant per al personal com per als mateixos pacients i la tasca de sensibilització que estaven desenvolupant a les comunitats externes del centre.

Què destacaríeu d'aquests 10 anys d'Agermanament?

El que més destacaria des d'una perspectiva de deu anys:

-La implicació de tots dos Hospitals al programa d'Agermanament. Des de Sant Joan de Déu, la resposta dels professionals i la seva disponibilitat a col·laborar amb el programa tant en consultes mèdiques com tècniques ja buscar recursos. La generositat, entrega i implicació de tots els cooperants que s'han desplaçat a Mabesseneh durant el viatge i després... per mantenir viu el programa. Des de la part local, l'acollida, el seu interès per aprendre i millorar tècniques, protocols i la seva paciència amb el nostre anglès.

-La mateixa evolució del programa, des d'un inici molt assistencial fins a la situació actual en què preval més la formació i promoció local que és el que donarà sostenibilitat al programa en el futur.

-Les plaques solars han marcat un pas important per millorar l'assistència al disposar d'energia elèctrica 24 hores del dia.

-Els programes de formació específica d'ecografia obstètrica, radiologia, reanimació cardiorespiratòria, protocols d'infermeria...

-La incorporació al programa de l'Escola d'Infermeria Sant Joan de Déu donant suport econòmic i logístic a l'Escola d'Infermeria de l'Hospital de Mabesseneh. Tot el que és formació i promoció del personal local és una de les tasques més importants a fer si volem realment millorar la qualitat de l'assistència sanitària en aquests països en via desenvolupament on el dèficit de professionals qualificats és alarmant.